

Sicilië, Eiland in het midden

Dirk Vlasblom

Robert Duthoy¹

Weinig gebieden in Europa hebben een zo bewogen geschiedenis gekend en de invloed ondergaan van zoveel vooral erg diverse culturen als Sicilië. Feniciërs, Grieken, Carthagers, Romeinen Byzantijnen, Arabieren, Normandiërs, Franse en Spaanse heersers hebben hun stempel gedrukt op het eiland en er sporen, waarvan vele van uitzonderlijk artistiek niveau, nagelaten. Vele jaren lang was er in het Nederlands geen boek beschikbaar dat voor een breed historisch geïnteresseerd publiek op een wetenschappelijk verantwoorde wijze de nodige achtergrondinformatie bood over de geschiedenis van het eiland, en over de historische factoren die het specifieke karakter van de Siciliaanse samenleving in al haar aspecten hebben bepaald. Op korte tijd is daar nu gelukkig verandering gekomen. In 2021 publiceerde oudheidshistoricus Fik Meijer een interessante geschiedenis van Sicilië en amper een jaar later verschijnt alweer een boek over het onderwerp. Ditmaal is het Dirk Vlasblom die een halve eeuw geleden als student antropologie een half jaar lang veldonderzoek deed op Sicilië en nadien als journalist-schrijver nog vele malen naar het eiland terugkeerde, die het fascinerende verhaal van 2500 jaar Sicilië vertelt. Voor alle duidelijkheid wil ik hier onmiddellijk aan toevoegen dat het ene boek allerminst het andere overbodig maakt. Integendeel, de verschillende achtergrond van beide auteurs en de verschillende invalshoek van waaruit zij hun onderwerp benaderen, heeft tot gevolg dat de boeken eerder als complementair mogen beschouwd worden.

Hoewel het opzet van Vlasblom *'erin bestond een thematische geschiedenis te schrijven met als rode draad: Sicilië als eiland in het midden dat door de eeuwen heen nu eens de verbindende schakel was met, dan weer de afgrenzing vormde van het zo dichtbij Noord-Afrika'* is het betoog niettemin een chronologisch geordend verhaal in zestien hoofdstukken. Elk van deze hoofdstukken begint met de beschrijving van een plek, ergens op Sicilië, die tegelijk sleutel is tot en opmaat voor het historische verhaal van een episode uit de Siciliaanse geschiedenis dat erop volgt.

Het kan uiteraard niet de bedoeling zijn dit verhaal na te vertellen of zelfs maar samen te vatten. Wel wens ik erop te wijzen dat sommige periodes in dit boek veel meer aandacht krijgen dan gebruikelijk in bestaande voor een breed publiek bestemde overzichten van de Siciliaanse geschiedenis. Met name is dit het geval voor de Byzantijnse en Arabische periode en voor wat betreft de klassieke oudheid, de rol en de betekenis van de Feniciërs en Carthagers. Dit gebeurt evenwel niet ten koste van de periodes die in andere overzichten wél uitvoerig aan bod komen. Alleen de betekenis van de Griekse kolonisatie en de rol van Helleense poleis als Syracuse en Akragas (huidige Agrigento) komt er wat bekaaid van af. Hoewel de auteur in essentie een narratieve geschiedenis brengt blijft het relaas niet beperkt tot de politieke en militaire gebeurtenissen en het optreden van de elite. Ook de sociale en economische aspecten en ontwikkelingen komen ruimschoots aan bod. Bovendien beperkt de auteur zich niet tot het vertellen van een verhaal maar brengt hij de nodige elementen

¹ Robert Duthoy is ereprof (emeritus professor) oude geschiedenis aan de universiteit van Gent.

aan die de lezer een historisch inzicht bieden en het waarom en achtergrond van de beschreven ontwikkelingen belichten. Voortdurend is hij er ook op bedacht om duidelijk te maken hoe bepaalde situaties en evoluties in het verleden hun invloed hebben laten gelden op de huidige toestand op het eiland en een verklaring bieden voor de specifieke kenmerken van de hedendaagse Siciliaanse samenleving en maatschappij.

Dat de auteur bijzonder goed geïnformeerd is zich terdege heeft gedocumenteerd blijkt uit de bibliografie die zowel naar de primaire bronnen als naar de secundaire vakliteratuur verwijst maar ook uit de talloze gegevens die men tevergeefs zal zoeken in de meeste andere vulgarisatiewerken over Sicilië. Dirk Vlasblom brengt zijn relaas in een vlot leesbare stijl en het boek boeit dan ook van de eerste tot de laatste bladzijde. Voor wie in Sicilië en in de geschiedenis van de Mediterrane wereld is geïnteresseerd, is dit boek beslist een aanrader en voor wie het eiland heeft bezocht of zinnens is te bezoeken, is het een absolute must want het zal de bezoeker toelaten veel te zien en vooral te begrijpen wat anders aan zijn aandacht zou ontsnappen.

Dirk Vlasblom, Sicilië, Eiland in het midden. Leiden, Sidestone Press 2022. 334blz. 28,50 €.